

СЕКЦІЯ: Мова у медіапросторі

**МОВЛЕННЄВІ ОГРІХИ НА СТОРІНКАХ
РЕГІОНАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-ВИДАНЬ**

Головата Лариса Михайлівна,

кандидат педагогічних наук,

Доцент кафедри української мови та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Культура мови є ознакою літературної мови, яка функціонує в освіті, науці, культурі, державних інституціях. Пріоритетне завдання культури мови полягає у послідовному утвердженні норм літературної мови, оберіганні і плеканні літературного стандарту – своєрідного ідеалу національної мови.

Мова інтелігентної людини, у тому числі й журналіста, на думку Світлани Єрмоленко, нас захоплює, в ній «пульсує думка, втілена в досконалу форму, коли емоції знаходять вихід у фразеологічних зворотах, у лексичному багатстві, стилістичній грі словом...» [1, с. 7].

Аналізуючи регіональні інтернет-видання (Новини Тернополя. Свіжі Тернопільські новини і події, Терміново Новини Тернополя, Всі новини Тернополя за сьогодні – 20 хвилин, Новини Тернополя і області – За Збручем, Новини Тернополя – головні і актуальні новини сьогодні), натрапляємо на низку мовленнєвих огріхів, недопустимих для людей, які мають чуття писемно-книжного слова. Спробуємо проаналізувати наявні типові огріхи і дати практичні поради щодо вживання слів, вибору синонімів як журналістам, так і викладачам, які читають мовні курси для майбутніх журналістів.

На сторінках інтернет-видань в публіцистичних, наукових та офіційно-ділових текстах невинувато широко вживається слово *даний* у значенні, яке нормативно передають займенники

цей, такий («...якщо ви впізнали дану особу або знаєте її місцеперебування, телефонуйте за номерами у Тернополі...»); «Просимо зобов'язати генеральну директорку санаторію ... призупинити процес ліквідації даного медичного закладу»; «У Центрі громадського здоров'я України пояснили, як діти в даній ситуації»; «На момент удару в даному авто перебувало двоє пасажирів»).

Активні дієприкметники недоконаного виду (на -учий, -ачий) вживаються рідко, і то тільки без залежних слів (На сьогодні *діючими* залишаються ще 167 вогнищ), тому як неприродні, штучні сприймаються такі дієприк-метники, коли їх вжито із залежними словами («*Бажаючим* долучитися до заходу необхідно до 11 квітня (включно) пройти попередню реєстрацію за посиланням ...»); «У жовтні минулого року Ігоря Білана призначили *виконуючим* обов'язки головного тренера»; «Вже в місті вони змусили потерпілого здати до ломбарду свій фотоапарат та шукали *бажаючих* придбати автомобіль»). Форми іменників із прийменниками *згідно з* та *відповідно до* мають виразний відтінок книжності і характерні для офіційно-ділового та наукового стилів. В аналізованих нами інтернет-виданнях ці сполуки часто вживають неправильно («*Згідно санкції статті*, яку інкримінують зловмиснику, за такі дії йому може загрозувати від штрафу до трьох років обмеження волі»; «*Згідно до вимог* ст. 6 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», спеціалісти Управління безпечності харчових продуктів та ветеринарної медицини здійснили позаплановий захід державного нагляду щодо підприємця ...»).

Щодо вживання прийменника *по* доктор філологічних наук, професор НУ «Львівська політехніка» Ірина Фаріон зазначає: «Прийменник *по* вживають із конкретним значенням лише в двох відмінках: знахідному й місцевому. Вживання прийменника *по* в інших відмінках помилкове!» [2, с. 157]. Ми зафіксували непоодинокі випадки неправомірного вживання прийменника *по* («Як з'ясувалося, один із приватних підприємців, який виконував роботи *по проведенню* капітального ремонту в адміністративній будівлі однієї з селищних рад та в школі, вказав завищені ціни»; «Навіть попри те, що в лікарні було більше людей, всі вони

тримали дистанцію та *по можливості* сідали на окрему лавку»).

Звертаючись до проблем культури вживання прийменника *при*, зауважимо, що він вживається тільки у конструкціях, які вказують на близькість до якогось предмета чи належність до певного складу, до когось. Неправильні прийменникові сполуки з *при* («*При здійсненні* релігійних обрядів отці мають використовувати одноразовий посуд ...»; «*Демонтувати композицію ...* вже хотіли *при різних каденціях* в новітній історії Тернополя»; «... держава забезпечує безкоштовне тестування на COVID-19 всім громадянам *при наявності* симптомів ...») зумовлені як інтерферентним впливом російської мови, так і узаконенням ненормативних часових відношень в одинадцятитомному СУМі.

Для уникнення неправильного чи невиправданого вживання прийменника *при* викладачі-словесники можуть запропонувати студентам – майбутнім журналістам – знайти серед запропонованих речень ті, у яких прийменник *при* є нормативним:

1. *При цьому* площа, на якій попрацювали «чорні археологи», становить кілька сотень квадратних метрів.

2. Усіх інших працівників ...школи ... *при* дитячому санаторії звільнили ...

3. У прес-службі мерії пояснюють, що причиною електронного опитування є лист громадської ради *при* Тернопільській обласній *держадміністрації* ...

4. Хлопці помітно нервували, а *при проведенні* поверхневого огляду в них виявили згортки з невідомою речовиною та пристрій для куріння. 5. Сьогодні ... Тернопільська міська рада зініціювала електронне опитування щодо подальшої долі літака, який розташований *при вході* в парк Національного відродження на пр. С. Бандери.

Крім окреслених, на сторінках інтернет-видань є й інші мовленнєві огріхи.

Література

1. Довідник з культури мови : посібник. Київ : Вища школа, 2005. 399 с.

2. Фаріон І. Мовна норма: пошук істини : посібник. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2017. 256 с.